

היום נלמד בעזרת ה':

שבת דף קכד

נגר שיש בראשו גלוסטרא (= יתד המשמש לנעילת דלת שיש בראשו עובי כמו כדור ואפשר לזוך בו שום), לדעת רבי יהושע אסור לטלטלו, אלא יכול לגרור אותו מפתח זה לפתח אחר. לדעת רבי טרפון הרי הוא ככל הכלים ומותר לטלטלו בחצר.

כפי שלמדנו לעיל, לדעת רבי אלעזר משנה זו נשנתה קודם שהתירו לטלטל את הכלים. רבה דוחה את דבריו ומעמיד משנה זו בחצר שאינה מעורבת, שאסור לטלטל מהביתם לחצר אבל בחצר עצמה מותר לטלטל, ורבי יהושע סבר שתוך הפתח נחשב כתוך הבית ולכן אסור לו לטלטל את הנגר מהפתח לחצר, ורבי טרפון סבר שתוך הפתח נחשב כחצר, ולכן מותר לו לטלטלו מפתח זה לפתח אחר.

משנה וגמרא: לדעת רבה כך ביאור המשנה: כלי שמלאכו להיתר ניטל לצורך גופו ולצורך מקומו, כלי שמלאכתו לאיסור ניטל רק לצורך גופו אבל לא לצורך מקומו, ורבי נחמיה אומר שאפילו כלי שמלאכתו להיתר ניטל רק לצורך גופו ולא לצורך מקומו.

לדעת רבא כך ביאור המשנה: כלי שמלאכו להיתר ניטל לצורך גופו ולצורך מקומו ואפילו מחמה לצל, כלי שמלאכתו לאיסור ניטל רק לצורך גופו ומקומו אבל לא מחמה לצל, ורבי נחמיה אומר שאפילו כלי שמלאכתו להיתר ניטל רק לצורך גופו ומקומו אבל לא מחמה לצל.

לשיטת רבי נחמיה כפי שהסבירה רבה, ההיתר לפנות קערות לאחר האכילה הוא משום שיש להם דין 'גרף של רעי' שהתירו לטלטלו אף שהוא מוקצה משום שהוא מאוס.

אסור לסמוך את הקדרה או את הדלת בבקעת (= חתיכת עץ) ביום טוב, ואף שהבקעת היא כלי שמלאכתו להיתר ביו"ט (= שהיא עומדת להסקה המותרת ביו"ט), חכמים גזרו לאסור ביום טוב משום שבת (= בשבת הבקעת היא דבר שמלאכתו לאיסור).

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

הטעם שבשבת אסור לטלטל את הבקעת אף שכלי שמלאכתו לאיסור מותר לטלטלו לצורך גופו ומוקמו, משום שהבקעת היא אינה 'כלי' אלא סתם חתיכת עץ ואסור לטלטלה כלל.

משילין פירות: מי שהיו לו פירות שטוחים על הגג ליבשם וראה שעומד לרדת גשם, התיירו לו ביום טוב להשיל את הפירות לארץ דרך ארובת הגג, משום שזו לא טרחה מרובה, אבל לא בשבת.

אותו ואת בנו וכו': הוסבר לעיל קיז:

מכבודות של מילתא (= מטאטא העשוי מבגדים, ומטאטאים בו את השולחן) הוא כלי שמלאכתו להיתר ומטלטלים אותו בשבת, אבל מכבודות של תמרה (= עשוי מענפי עץ התמר ומטאטאים בו את הבית) הוא כלי שמלאכתו לאיסור, משום שאסור לטאטא את הבית שמא ישווה גומות.

משנה: כל הכלים הניטלים בשבת, אם הם נשברו מותר לטלטל אף את השברים שלהם, ובלבד שהם ראויים לעשות בהם מלאכה כל שהיא (אפילו אם היא אינה מעין המלאכה הראשונה של הכלי השלם). ולדעת רבי יהודה מותר לטלטלם רק אם הם עושים מעין מלאכתם הראשונה.

גמרא: לדעת רב יהודה בשם שמואל מחלוקתם היא כשהכלים נשברו בערב שבת, אבל אם הם נשברו בשבת כולם מודים שמותר לטלטלם, משום שהם היו מוכנים אגב אביהם (= הכלי השלם) בכניסת השבת.

רב זוטראי מקשה על ביאור זה: שהרי למדנו שמותר להסיק בכלים ביום טוב אבל אסור להסיק בשברי כלים. אם נאמר שמדובר שהם נשברו כבר בערב ביום טוב, הרי הם כעצים בעלמא שמותר לטלטלם ביו"ט ומדוע אסור להסיקם? אלא בהכרח מדובר שהם נשברו ביו"ט, ולמרות זאת אסור להסיקם אף שהם היו מוכנים אגב אביהם בכניסת יו"ט, כיון שהם נחשבים ל'נולד'.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

אלא מחלוקתם כשהכלים נשברו בשבת, שלדעת תנא קמא השברי כלים 'מוכנים' למלאכה כל שהיא ולכן הם מותרים בטלטול, ולדעת רבי יהודה השברי כלים נחשבים ל'נולד', כיון שאתמול בכניסת השבת הם לא היו מיועדים למלאכה אחרת, ולכן צריך שהם יעשו מעין מלאכתם הראשונה ואז יהיו מותרים בטלטול.

לדעת רבי יהודה שסובר שיש 'מוקצה' ו'נולד' מסיקים בכלים (= אינם מוקצה) אבל לא בשברי כלים (= נולד). **לדעת רבי שמעון** שסובר שאין 'מוקצה' ואין 'נולד' מסיקים בכלים ובשברי כלים. **לדעת רבי נחמיה** הסובר שאין כלי ניטל אלא לצורך שימוש המיוחד לו אין מסיקים לא בכלים ולא בשברי כלים (= לפי שאינם מיועדים להסקה).

לְבָנִים שנשארו מהבניין מותר לטלטלם בשבת, לפי שהם ראויים לשבת עליהם ויש להם תורת 'כלי'. ואם סידן זו על זו, גילה את דעתו שהוא מקצה אותם לצורך בניין אחר ואסורות בטלטול.

חתיכת חרס קטנה מותר לטלטלה בחצר, לפי שמצויים שם כלים שאפשר לכסותם בחתיכת החרס הזו ויש עליה שם 'כלי'. אבל לא בכרמלית, לפי שלא מצויים שם כלים. **ולדעת רב נחמן** מותר לטלטלה אף בכרמלית, לפי שמצוי שיושבים שם אנשים והיא ראויה לכסות בה את הרוק. **ולדעת רבא** מותר לטלטלה אף ברה"ר (= פחות מד' אמות), שכיון שהיא נחשבת ל'כלי' בחצר לכן אין שם 'כלי' פוקע ממנה אף ברה"ר.

מגופת חבית שנכתתה (= כיסוי של חבית, והחבית נשברה), מותר לטלטל את המגופה ואת שברי החבית כיון שהם ראויים לכיסוי כלי. אבל אסור לו לספות (= להחליק ולתקן) את השבר, משום שהוא 'מכה בפטיש'. ואם זרקה לאשפה בטל ממנה שם 'כלי' ואסורה בטלטול. ולדעת רב פפא רק אם זרקה בערב שבת לאשפה אסורה בטלטול, משום שהוא גילה בדעתו שהיא אינה חשובה לו ככלי.

